

РЕШЕНИЕ

№ 28

гр. Кюстендил, 24.01.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – КЮСТЕНДИЛ в публично заседание на осемнадесети октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Веселина Д. Джонева

при участието на секретаря Йорданка Хр. Неделчева
като разгледа докладваното от Веселина Д. Джонева Гражданско дело № 20211500100490 по описа за 2021 година

Делото е образувано по исковата молба на „****“ АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление гр.С., ул. ***, подадена чрез пълномощника ю.к.С.В., срещу В. Г. Н., с ЕГН *****, с адрес гр.К., кв. *** №****.

Предявени са обективно кумулативно съединени искове по реда на чл.422 ал.1 от ГПК, с правно основание чл.430 от Търговския закон (ТЗ) във вр. с чл.79 ал.1 от Закона за задълженията и договорите (ЗЗД) и чл.86 ал.1 от ЗЗД за признаване за установено по отношение на ответницата съществуването на вземания на ищеца спрямо нея, за които е била издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл.417 от ГПК по ч.гр.д. №1343/2021г. по описа на РС-Кюстендил, произтичащи от договор за кредит Експресо с №***, сключен на 07.04.2008г. между „****“ АД, с ЕИК ***, сега „****“ АД, и В. Г. Х., в качеството ѝ на съдлъжник с кредитополучател по договора Р.Е.Х., с ЕГН *****, в общ размер на 63 202.60 лева, от които 27 869.31 лева - главница, ведно със законна лихва от датата на подаване на заявлението - 07.07.2021г., до окончателното изплащане на вземането; 11 525.95 лева - договорна възнаградителна лихва за периода от 30.06.2009г. до датата на настъпване на изискуемостта - 06.04.2018г.; 15 206.07 лева – обезщетение за забава (лихвена надбавка за забава) за периода от 30.06.2009г. до датата на изискуемостта - 06.04.2018г.; 8 601.27 лева – обезщетение за забава след датата на настъпване на изискуемостта в размер на законната лихва за периода от 07.04.2018г. до 06.07.2021г.

Дружеството – ищец основава претенциите си на следните твърдения:

1/ На 07.04.2008г. между „****“ АД, с ЕИК ***, чиито правопреемник понастоящем е ищецът, Р.Е.Х., с ЕГН *****, в качеството му на кредитополучател и В. Г. Н., с ЕГН *****, в качеството ѝ на съдлъжник, е бил сключен договор за кредит Експресо с №***, по силата на който банката е отпуснала на Х., в качеството ѝ на съдлъжник, кредит за текущо потребление в размер на 30 000 лева, с краен срок на погасяване от 120 месеца или краен падеж – 30.04.2018г. Договорено било кредитът да се усвои и погасява чрез разплащателна сметка с титуляр – кредитополучателя, съгласно подписан погасителен план с погасителни вноски в размер на 376.75 лева и падежна дата – 30-то число на месеца. На

30.04.2008г. отпуснатият кредит бил усвоен изцяло. Уговорено било главницата да се олихвява с номинален лихвен процент от 8.2 %, формиран от базисния лихвен процент на банката, който при сключването на договора е бил в размер на 6.55 %, и надбавка в размер на 1.65 % пункта на година. Страните уговорили, че върху просрочените погасителни вноски ще се начислява лихва в размер на 6 пункта над номиналния лихвен процент;

2/ Клаузите в договора били индивидуално уговорени, при налично равновесие между правата и задълженията на търговеца и тези на потребителя – кредитополучател. На потребителя била предоставена изчерпателна и конкретна информация как се формира цената на доставената финансова услуга. В част II от договора били посочени алгоритъм, правила и методология на формиране на размера на възнаградителната и на наказателната лихви. Условиата и същественияте елементи на процесния договор се считат за ясни, прозрачни и индивидуално уговорени;

3/ Съдължникът Н. престанала да обслужва паричното задължение по договора на 30.06.2009г., като до датата на депозиране на заявлението за издаване на заповед за изпълнение броят на непогасените месечни вноски възлизал на 107. Вземането на банката станало изцяло изискуемо с настъпването на крайния падеж на договора – 07.04.2018г.

4/ Дружеството – кредитор иницирирало производство по чл.417 от ГПК срещу В. Н. за издаване на заповед за изпълнение на парично задължение за всички дължими суми по договора, по заявлението за което било образувано пред Районен съд-Кюстендил ч.гр.д. №1343/2021г., по което била издадена заповед за изпълнение и изпълнителен лист в полза на банката за дължимите суми по договора за кредит Експресо с №***, сключен на 07.04.2008г., в общ размер на 63 202.60 лева, от които 27 869.31 лева - главница, ведно със законна лихва от датата на подаване на заявлението - 07.07.2021г., до окончателното изплащане на вземането; 11 525.95 лева - договорна възнаградителна лихва за периода от 30.06.2009г. до датата на настъпване на изискуемостта - 06.04.2018г.; 15 206.07 лева – обезщетение за забава (лихвена надбавка за забава) за периода от 30.06.2009г. до датата на изискуемостта - 06.04.2018г.; 8 601.27 лева – обезщетение за забава след датата на настъпване на изискуемостта в размер на законната лихва за периода от 07.04.2018г. до 06.07.2021г., а също и за направените в производството по делото разноси – 1 263.74 лева за държавна такса и 50.00 лева – за юрисконсултско възнаграждение. Срещу заповедта за изпълнение длъжникът В.Н. подала възражение в предвидения в ГПК срок, с което се обосновава правният интерес от предявяване на настоящия иск.

Претендира се присъждане не сторените в заповедното и в исковото производство разноси.

В срока по чл.131 ал.1 от ГПК ответницата е депозирала писмен отговор на исковата молба.

В отговора се правят възражения за неоснователност на предявените икове, поради: 1/ Липса на надлежно уведомяване на Н. за настъпилата предсрочна изискуемост на кредита от страна на банката – ищец; 2/ Ако крайният падеж по договора е 30.04.2018г., то към датата на подаване на заявлението по чл.417 от ГПК – на 07.07.2021г. вземането се е погасило по давност, още повече, че се твърди, че е налице просрочие още от 30.06.2009г., при което е налице бездействие на кредитора повече от 10 години; 3/ Липса на предпоставки за уважаване на иска за вноските с настъпил падеж, след като в заповедното производство предмет е било вземане, основано на настъпила предсрочна изискуемост, с подробен анализ на задължителната съдебна практика в тази насока; 4/ Липса на предпоставки за обявяване на кредита за предсрочно изискуем; 5/ При подписване на договора от страна на Н., в качеството ѝ на поръчител, същата искала да обсъди някои клаузи от договора, с които не била съгласна, а именно – касаещите начина на формиране на лихвения процент, начисляването на наказателна лихва при просрочие и условията за обявяване на кредита за предсрочно изискуем, но ѝ било отговорено, че това е невъзможно, тъй като тези бланки на

договорите били одобрени от управителния орган на дружеството и не подлежали на промяна и договаряне, още повече Общите условия; тези клаузи, според ответницата, са нищожни, тъй като не са индивидуално уговорени, не са на ясен и разбираем език, поради което са неравноправни – в нито един момент Н. не е била наясно с размера на лихвата, начина на формирането ѝ и условията, при които може да бъде изменяна; 6/ Неравноправни, поради което и нищожни се счита да са клаузите на т.7, т.8 и т.10 от договора за банков кредит (развиват се съображения), като се изтъква, че всички белези, визирани в чл.143 ал.1 от ЗЗП, даващ дефиниция за това понятие, в случая са налице; 7/ Твърди се неравноправност на клауза по смисъла на чл.143 ал.2 т.12 от ЗЗП, съгласно който неравноправна е клауза, позволяваща на търговеца или доставчика да увеличава едностранно без основание цената, без потребителят да има право да се откаже от договора, в случая – лихвата, която до в срока и до края на договора е била завишавана многократно, без възможност ответницата да се откаже от договора; 8/ Горепосочените клаузи не били индивидуално уговорени, поради което са неравноправни и нищожни – цитирана е практика на Съда на ЕС, с позоваване на Директива 93/13/ЕИО на Съвета на Европа от 05.04.1993г. относно неравноправните клаузи в потребителските договори; 9/ Вноската по кредита е следвало да бъде намалена след подписване на договора, тъй като всички външни индекси драстично спаднали, а наместо това банката е повишавала вноската, като не е спазвала собствената си методология за изчисляване на базовия лихвен процент, макар че самата тя също била неясно формулиране – при начина на процедиране всички негативи на българската икономика се възлагали в тежест и риск на потребителя, а банката си запазва възможността да фиксира своята печалба. В обобщение – оспорва се дължимостта на главница в претендирания размер, която следва да е в по-малък такъв, с оглед наличието на неравноправни клаузи; претенцията за лихва в размер на 11 525.95 лева също се иска да се отхвърли, поради неяснотата дали се касае за възнаградителна или наказателна лихва, в първата хипотеза такава след датата на предсрочната изискуемост не е следвало да се начислява; недължим е и сума в размер на 15 206.07 лева, доколкото същата е формирана на база договорната лихва, каквато не се дължи; 8 601.27 лева – обезщетение за забава след датата на настъпване на изискуемостта не е дължимо също, тъй като не е конкретизирано какво е естеството на тези такси и комисионни, липсва уговорка за плащането им, а и такива се дължат само на административни органи, не на търговско дружество, каквото представлява ищеца; не се дължи законна лихва от 07.07.2021г., тъй като кредитът не е следвало да бъде обявяван за предсрочно изискуем; няма основание да се дължат разноски и същите не биха могли да бъдат част от исковата претенция. Излага се становище относно естеството на действията, прекъсващи давността и се счита, че в случая кредитът е следвало да стане автоматично предсрочно изискуем, по смисъла на чл.11 б.,в“ от договора на 30.06.2009г., когато е било прекратено трудовото правоотношение между кредитополучателя и работодателя му, поради което от този момент е започнала да тече общата 5-годишна погасителна давност, която е изтекла. Аргументира се разбиране, че при анализ на естеството и вида на солидарната отговорност, ответницата би следвало да се приеме, че има качеството на поръчител (излагат се подробни доводи), при което се счита, че срокът на чл.147 ал.1 от ЗЗД за ангажиране отговорността на поръчителя – 6-месечен от падежа, е изтекъл, с което поръчителството се е погасило (излагат се подробни аргументи). Сочи се, че предявените в настоящото производство вземания не са идентични с тези, предмет на заповедното производство. В съденото заседание е оспорено твърдението на ищеца, че в даден момент Н. е престанала да обслужва дълга, с довод, че в никой момент от действието на договора същата не е извършвала погасявания по същия, тъй като такава е било правено от разплащателната сметка на кредитополучателя неин бивш съпруг Р. Х.

ОС-Кюстендил, след като съобрази доводите и възраженията на страните и след като прецени събраните по делото доказателства при условията на чл.235 ал.2 от ГПК, намери за установено следното от фактическа страна:

Към датата 07.04.2008г. Р.Е.Х. с ЕГН ***** и В. Г. Х. с ЕГН ***** били съпрузи.

На посочената дата – 07.04.2008г., между „****“ АД, с ЕИК *** (понастоящем „****“ АД), Р.Е.Х., в качеството му на кредитополучател и В. Г. Н., в качеството ѝ на съдлъжник, е бил сключен договор за кредит Експресо с №****, по силата на който банката е предоставила на кредитополучателя потребителски кредит в лева на стойност 30 000 лева за задоволяване на негови лични и на семейството му нужди, които да бъдат усвоени по разплащателна сметка на кредитополучателя и подлежащи на връщане разсрочено по погасителен план, неразделна част от договора, на 120 месечни вноски, всяка с падеж 30-то число на съответния месец и в размер на 376.75 лева. Месечните вноски били договорени като анюитетни, включващи, подлежаща на погасяване част от главницата, договорната лихва и застраховка. Уговорено било в т.7 от договора главницата да се олихвява с номинален лихвен процент от 8.2 %, формиран от базисния лихвен процент на банката, който при сключването на договора е бил в размер на 6.55 %, и надбавка в размер на 1.65 % пункта на година. В т.8 страните уговорили, че върху просрочените погасителни вноски ще се начислява лихва в размер на 6 пункта над номиналния лихвен процент по т.7. Предвиден бил ГПР в размер на 9.47 – т.10, включващ всички разходи, свързани с предоставения кредит, които кредитополучателят заплаща, като номиналната лихва, такси и комисионни, застраховки и други, изчислен при усвояване на кредита изцяло на началната дата на анюитетния период (чл.7).

Договорът и погасителният план към него са подписани от съпругата на кредитополучателя В. Х. като съдлъжник. Полетата за полагане на подпис от поръчител са останали празни. В чл.17 от договора, озаглавен „Встъпване в дълг“, е предвидено, че съдлъжникът, съпруг на кредитополучателя, се съгласява безусловно да встъпи в дълга му и се задължава в това си качество да отговаря солидарно с него за всички негови задължения, произтичащи от договора, като съдлъжникът дължи същото, за което се е задължил кредитополучателя, и в същия обем. В чл.17 ал.3 банката е уговорила правото си да иска изпълнение директно от съдлъжника на цялото задължение или на всяка негова част след настъпване на изискуемостта.

От заключение с вх.№ 3668/07.10.2022г. на вл.М. В. е видно, че договорената сума по кредита е била предоставена на кредитополучателя чрез превод по банков път по негова сметка на датата 07.04.2008г.

Не е спорно, че през 2009г. бракът между Р. Х.и В. Х. е бил прекратен, като последната понастоящем се именува с фамилното име „Н.“.

От заключението на вещото лице става ясно, че последното плащане на дължими вноски по кредита е било извършено на 01.06.2009г., след което всякакви плащания са били преустановени и не са били заплатени 107 броя месечни вноски. Погасеният размер на главницата възлиза общо на 2 130.69 лева, респективно непогасеният остатък възлиза на разликата от предоставената и платена сума, а именно– 27 869.31 лева. Общият размер на подлежащата на заплащане договорна лихва е възлизал на сумата от 14 176.82 лева. С извършените плащания е била заплатена сума в размер на 2 570.51 лева, при което е останала незаплатена част от договорната лихва, възлизаща на 11 606.31 лева.

Вещото лице е дало отговор на въпроса какъв е размерът на лихвената надбавка за забава, която би била дължима за всяка просрочена вноска от датата на падежа ѝ до 06.04.2018г. – по 14.2 %, съгласно т.8.1 от договора за кредит, определяйки сумата да възлиза на 15 206.32 лева.

Установимо е от приложеното производство по ч.гр.д.№1343/2021г. по описа на КнРС обстоятелството, че „****“ АД е подало срещу Р.Е.Х. с ЕГН ***** и В. Г. Х. с ЕГН ***** заявление за издаване на заповед за изпълнение по чл.417 от ГПК за солидарно заплащане на сума в общ размер на 63 202.60 лева, дължима по договор за кредит

Експресо с №*** от 07.04.2008г., от които 27 869.31 лева - главница, ведно със законна лихва от датата на подаване на заявлението - 07.07.2021г., до окончателното изплащане на вземането; 11 525.95 лева - договорна възнаградителна лихва за периода от 30.06.2009г. до датата на настъпване на изискуемостта - 06.04.2018г.; 15 206.07 лева – обезщетение за забава (лихвена надбавка за забава) за периода от 30.06.2009г. до датата на изискуемостта - 06.04.2018г.; 8 601.27 лева – обезщетение за забава след датата на настъпване на изискуемостта в размер на законната лихва за периода от 07.04.2018г. до 06.07.2021г., както и за направените в производството по делото разноси – 1 263.74 лева за държавна такса и 50.00 лева – за юрисконсултско възнаграждение. Заявлението е било уважено, било е допуснато незабавно изпълнение на издадената заповед за изпълнение, по издадения изпълнителен лист въз основа на която е било образувано изп.д.№730/2021г. по описа на ЧСИ В.А., с рег.№***. В рамките на установения от закона срок възражение срещу издадената заповед за изпълнение е било подадено само от В. Н., в което освен, че не дължи изпълнение, е направено е направено и „възражение за изтекла погасителна давност на всички претенции“. Съдът е съобщил на заявителя за възможността да предяви иск за установяване на вземането си със съобщение, връчено на 20.1.2021г. Исковата молба в съда е постъпила в месечен срок – на 08.11.2021г. По подадена частна жалба от Н. срещу разпореждането за незабавно изпълнение по образуваното в.ч.гр.д.№ 97/2022г. по описа на КнОС разпореждането, с което е било допуснато незабавно изпълнение на заповедта за изпълнение, е било отменено, а изпълнителният лист, в частта по отношение на В.Н. е бил обезсилен.

Установено е от вещото лице по приетото заключение на съдебно-счетоводната експертиза, че по време на висиящността на образуваното изпълнително дело за периода от 15.11.2021г. до 15.09.2022г. включително, са били извършени плащания в размер общо на 5 858.32 лева, с които е била погасена част от главницата и към датата на заключението същата е възлизала на сумата от 22 010.9 лева.

При така установената фактическа обстановка се налагат следните правни изводи:

1. По допустимостта на иска:

Исковете са допустими, доколкото са предявени в хипотезата на чл.422 ал.1 във вр. с чл.415 ал.1 от ГПК и предполагат установяване съществуването на вземания, които са били предмет на заповед за изпълнение. Исковата молба е предявена в срока по чл.415 от ГПК.

2. По основателността на исковите:

Исковите за установяване съществуването на вземанията, предмет на издадената заповед за изпълнение, са частично основателни, поради следното:

Ищецът цели да установи със сила на пресъдено нещо по отношение на ответницата, че последната му дължи заплащане на суми по договор за банков кредит, вземането по който е станало изискуемо при настъпване на крайния падеж. Ищцовото дружество носи тежестта да докаже, че: 1/ че между „***“ АД, с ЕИК ***, чиито правопреемник понастоящем е ищецът, и В. Н., е бил сключен договор за кредит Експресо с №***, по който Н. се е задължила като съдължник; че банката е предоставила и кредитополучателят по договора е усвоил по уговорения начин банковия кредит в посочения в исковата молба размер; 2/ че е настъпил крайният срок за издължаване на кредита; 3/ че размерът на дълга в претендираните негови компоненти съответства на исковите суми; 4/ че оспорените с отговора клаузи от договора са уговорени индивидуално. Ответницата следва да докаже възражението си за погасяване на задълженията по давност, доколкото по силата на задължителните разяснения, дадени в т.11а от Тълкувателно решение №4 от 18.06.2014г. на ВКС по тълк.д.№4/2013г., ОСГТК, в производството по иска, предявен по реда на чл.422, респ.чл.415 ал.1 от ГПК, е допустимо да се разгледат обосноваването във възражението на длъжника по чл.414 ал.1 от ГПК оспорвания за вземането

на кредитора, дори в хипотеза на липса на подаден отговор в исковото производство. Това уточнение съдът прави, доколкото в отговора на исковата молба се прави възражение за изтекла давност само на вземането за лихва и при прилагане на чл.110 от ЗЗД, докато във възражението срещу заповедта за изпълнение Н. е направила възражение за погасяване по давност на всички вземания, което настоящият исков съд дължи да разгледа.

По делото не е спорен между страните факта на сключване на договора за кредит – договор за кредит Експресо с №***, сключен на 07.04.2008г. между „***“ АД, с ЕИК ***, и В. Г. Х., в качеството ѝ на съдлъжник с кредитополучател по договора Р.Е.Х., с ЕГН *****. Не е спорно, че правопреемник на кредитора по това договор понастоящем е ищецът „***“ АД. С така сключения договор между подписалите го страни е възникнало договорно правоотношение, с регламентирани права и задължение на всяка от тях.

Установен от заключението на вещото лице е фактът, че банката-ищец е била изправна, предоставяйки на кредитополучателя договорения потребителски кредит в размер на 30 000 лева.

Наред с посоченото, установено е по делото, че ответникът – кредитополучател след като е заплатил няколко вноски на уговорените падежни дати, след 01.06.2009г. е преустановил погасяването на задълженията.

На първо място, съдът дължи да отбележи, че пространно развитите в отговора на исковата молба възражения за липса на настъпила и надлежно обявена предсрочна изискуемост на цялото вземане по договора, респ. изложените доводи относно основанията на подобно вземане не следва да бъдат разглеждани, тъй като нито в заповедното, нито в исковото производство ищецът твърди да е била обявена предсрочна изискуемост на вземането. Твърдението е ясно и е в посока, че вземането е изискуемо при настъпил краен падеж на плащане.

На следващо място, потребно е да се обсъдят възраженията на ответницата, касаещи качеството, което тя е имала при подписването на договора за кредит като съдлъжник, респ. какъв е видът на възникналото правоотношение. Н. поддържа, че е имала качеството на поръчител, а с настъпването на изискуемостта на вземането и изтичането на 6-месечен срок поръчителството ѝ се е погасило. Подобно разбиране не може да бъде споделено, тъй като не намира опора в доказателствата по делото.

Поръчителството, уредено в чл.138 и сл. от ЗЗД, е договор, по силата на който едно лице – поръчител – се задължава спрямо кредитора на друго лице да отговаря за неизпълнение на неговото задължение. Поръчителството е договор, който се сключва между кредитора и поръчителя, не между длъжника и поръчителя. Поръчителството е формален и акцесорен договор, като отговорността на поръчителя възниква, прехвърля се и се прекратява с възникването, прехвърлянето и прекратяването на главното вземане. Поръчителската отговорност не може да надхвърли размера на главния дълг и правните последици от неговото неизпълнение. Когато се погаси главния дълг, тогава се погасява и поръчителската отговорност.

Същевременно, според разпоредбата на чл.101 от ЗЗД, трето лице може да встъпи като съдлъжник в определено задължение по съглашение с кредитора или с длъжника. Ако кредиторът е одобрил съглашението за встъпване, то не може да бъде отменено или изменено без негово съгласие. Първоначалният длъжник и встъпилото лице отговарят към кредитора като солидарни длъжници.

От сравнителния анализ на двата института е видно, че както съдлъжникът /встъпилите в чужд дълг при условията на чл.101 от ЗЗД/, така и поръчителят отговарят солидарно с главния длъжник, т. е. между тях има прилики, но има и съществени различия. Докато отговорността на поръчителя е акцесорна и зависи от главния дълг /от отношението кредитор-длъжник/, то съдлъжникът отговаря спрямо кредитора на собствено основание.

Спецификата на двата вида солидарна отговорност е различна. При встъпването в дълг едно трето на правоотношението между кредитор и главен длъжник лице се съгласява да поеме съществуващото задължение като солидарен длъжник. Встъпилият в чужд дълг е винаги отговорен на същото правно основание, на което дължи първоначалния длъжник и солидарно с него. Отговорността на встъпилия обаче не е акцесорна на главното задължение, каквато е отговорността на поръчителя, чиято отговорност винаги е акцесорна.

При тълкуването, съгласно чл.20 от ЗЗД, на клаузите на настоящия договор в тяхната взаимна връзка и логическо единство се налага изводът, че лицето, посочено в Част I от договора като съдлъжник – ответницата В.Н., несъмнено има качеството именно на съдлъжник, наред с главния длъжник, отговарящ на същото правно основание, на което дължи първоначалния длъжник и солидарно с него, независимо от факта, че сумата по кредита е усвоена от кредитополучателя. Това следва от една страна от даденото от страните в самия договор тълкуване на употребеното в него понятие „съдлъжник“; от обстоятелството, че изрично е посочено, че ответницата, в качеството ѝ на съпруга на Х. се задължава като съдлъжник и е подписвала всяка страница от договора за кредит и погасителния план като „съдлъжник“, а графата „поръчител“, макар и налична, е останала празна. И в искането за отпускане на кредит ответницата е била посочена именно в това качество. В договора за кредит никъде няма уговорена клауза, че същият ще бъде обезпечен с договор за поръчителство, с поръчител посоченото в него като съдлъжник лице. Тъй като договорът за поръчителство е писмен - форма за действителност, то същият следва да бъде сключен в писмена форма или отделно между кредитора и поръчителя, или да бъде инкорпориран в договора за кредит, но следва да има изрична уговорка в тази насока – че се учредява поръчителство, като обезпечение на задълженията на кредитополучателя. Видно от клаузите на процесния договор за кредит, такива уговорки между страните не са налице.

Следователно, с подписването на договора, на който кредиторът основава претенцията си, подписан и от ответницата В. Н., последната е станала солидарен длъжник на банката, като тази солидарност произтича от встъпването в дълг по смисъла на чл.101 от ЗЗД, което изрично е видно от чл.17 на договора. Условиата на закона са изпълнени, тъй като има съгласие както на кредитора, така и на длъжника.

На следващо място - процесното заемно правоотношение, с оглед качеството на кредитополучателя-физическо лице, по своята правна характеристика представлява договор за потребителски кредит, за който са приложими общите правила на Закона за задълженията и договорите, правилата на специалния Закон за потребителския кредит (отм.), както и - с оглед качеството на кредитополучателя на „потребител“ – нормите на Закона за защита на потребителите.

Договорът, на който ищецът е основал вземанията си, е бил сключен при действието на Закона за потребителския кредит (отм.), поради което при преценката за основателността на иските съдът следва да съобрази и съответствието на договора с императивните разпоредби на този закон, по аргумент от §5 на ПЗР на действащия ЗПК.

Съгласно чл.6 ал.2 от ЗПИК (отм.) договорът за потребителски кредит се сключва в писмена форма по ясен и разбираем начин, като на потребителя се предоставя екземпляр от договора. Съгласно чл.7 от ЗПК (отм.), договорът за потребителски кредит се изготвя на ясен и разбираем език и съдържа: 1. дата и място на сключване; 2. име/наименование, правноорганизационна форма, код по БУЛСТАТ или ЕИК на търговеца и адрес/седалище на кредитора; 3. име, ЕГН, постоянен и настоящ адрес на потребителя; 4. чиста стойност на кредита (подлежаща на получаване главница на кредита); 5. максимален размер на кредита, ако такъв е уговорен, или начините за неговото определяне; 6. годишен процент на разходите по кредита, които потребителят трябва да направи, за да издължи кредита, а когато неговото изчисляване не е възможно - годишен лихвен процент и всички разходи, приложими към момента на сключване на договора за кредит; 7. условията, при които

посочените в т.6 разходи по кредита могат да бъдат променяни; 8. условията за издължаване на кредита от потребителя, включително размера, броя, периодичността и датите на погасителните вноски и ако е възможно, общия размер на тези плащания; 9. разходите по чл.21 ал.2, с изключение на тези, които възникват поради неизпълнение на договора от страна на потребителя; 10. елементите на общата стойност на кредита, които не са включени при изчисляването на годишния процент на разходите по кредита; когато точният размер на тези елементи е известен, те трябва да бъдат посочени в договора; когато точният размер на тези елементи не е известен, посочва се начинът на тяхното изчисляване или реалистична оценка за тяхната стойност; 11. свързаните с договора разходи, които трябва да се понесат от потребителя, ако има такива; 12. правото на потребителя да погаси предсрочно кредита, както и условията за прекратяване на договора; 13. обезпеченията, които потребителят е длъжен да предостави, тяхната стойност, както и условията, при които могат да бъдат освободени; 14. изискуемите застраховки и разходите по тях, ако изборът на застраховател не е предоставен на потребителя. Според чл.13 от ЗПК (отм.), клаузите на договора за потребителски кредит по чл.7 и други трябва да бъдат ясно и недвусмислено формулирани, а документите, които ги съдържат, да са видими и четливи.

Съдът намира, че представения по делото договор за потребителски кредит не противоречи на някоя от посочените клаузи, тъй като в него всички тези изисквания са изпълнени и е посочена информацията, която законът разпорежда да бъде предоставена на длъжника при сключване на договора, за да може той в достатъчна степен да направи информиран избор за условията, при които се задължава.

По отношение на релевираното възражение за неравноправност на клаузи на договора за потребителски кредит съдът намира, че такава не е налице. Неравноправна е клаузата в договор, сключван с потребител, ако е уговорена в негова вреда, която не отговаря на изискването за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца и потребителя. Неравноправните клаузи са нищожни, освен ако са уговорени индивидуално. Установяването в процеса на обстоятелството, че определено условие от договора е индивидуално уговорено е поставено в тежест на ищеца, който следва по един категоричен начин да установи, че оспорената договорна клауза е част от договорното съдържание в резултат на обсъждане между страните и постигане на съгласие на потребителя по отношение на нейното съдържание. Съдът намира, че клаузите от процесния договор за кредит са индивидуално уговорени, доколкото са част от договорното съдържание на сключения между страните договор и потребителят ги е приел с подписването му. Уговорените размери на лихвения процент и ГПР не са прекомерни, като техните размери не противоречат на добрите нрави. Ясно е разписан механизъм на промяна на действащия лихвен процент, но и се установи, че такава в срока на действие на договора не е била въведена едностранно от банката.

При горните доводи, налага се изводът на съда, че за кредитополучателя и за солидарния длъжник са възникнали задължения да заплатят на банката подлежащата на връщане главница, останала незаплатена, както и договорената възнаградителна лихва, договорената лихва за забава и законната лихва. Размерите на сумите са установени от заключението на вещото лице.

На разглеждане подлежи направеното от ответницата своевременно заявено – още във възражението по чл.414 от ГПК възражение за погасяване на всички вземания по давност. Това възражение е частично основателно.

Ищецът – кредитор твърди, че цялата главница в размер на 27 869.31 лева, възнаградителната договорна лихва в размер на 11 525.95 лева, начислена за периода от 30.06.2009г. до датата на настъпване на изискуемостта - 06.04.2018г., както и обезщетението за забава – наказателна надбавка по т.8.1 от договора в размер на 15 206.07 лева за периода от 30.06.2009г. до датата на изискуемостта - 06.04.2018г., са станали изискуеми при

настъпването на крайния падеж за плащане по договора – 07.04.2018г. Тук е необходимо да се посочи, че от погасителния план, съставляващ неразделна част от договора, както и от заключението на вещото лице, се установява, че крайният срок на договора не е посочения от ищеца – 07.04.2018г., а 30.04.2018г., когато е датата на последната падежна вноски.

По въпроса кой е началният момент, от който започва да тече давностният срок за вземания за главница и/или за договорни лихви по погасителни вноски по договор за банков кредит, за който не е обявена и респективно, настъпила предсрочна изискуемост, е постановено **решение №50173 от 13.10.2022г. на ВКС по гр.д.№4674/2021г., III г о., ГК**. Според това решение, което анализира практиката на ВКС по този въпрос и съобразява разясненията, дадени с постановени в тази насока тълкувателни решения, началният момент, от който започва да тече давностният срок за вземания за главница и/или за договорни лихви по погасителни вноски по договор за банков кредит, за който не е обявена и респективно, настъпила предсрочна изискуемост, е датата на уговорения краен срок за погасяване на кредита.

В решението се посочва, че противоречието в практиката по този въпрос следва да се счита за преодоляно посредством решаващите мотиви, съдържащи се в ТР от 21.01.2022г. по т.д.№5/2019г на ОСГТК на ВКС, в които се утвърждава практиката на ВКС, че при разсрочването на едно парично задължение, което по естеството си е еднократно /плащане на цена, връщане на заем/, респ. при уговорката плащането да се извършва на вноски с различни падежи, не се касае за периодични плащания по смисъла на чл.111 б.,в“ от ЗЗД. Приема се, че в този случай задължението се погасява на части, в интерес на длъжника и въз основа на изрично дадено съгласие от страна на кредитора, по аргумент от разпоредбата на чл.66 от ЗЗД. При договорите с периодично или продължително действие, през всеки период от време и двете страни по правоотношението престоират и за тях възникват относително самостоятелни задължения с отделни падежи, които имат общ правопораждащ факт, но не представляват части от едно цяло вземане. Обратното - при уговорка за разсрочване на части на едно по правило еднократно задължение, престоира само длъжникът, след като вече кредиторът е изпълнил, а този факт сам по себе си не е достатъчен, за да определи изпълнението като периодично. Поради това при постигнато съгласие плащането на дължимата сума да е разделено на погасителни вноски с падежи на определени дати, отделните вноски не стават автоматично сбор от отделни, периодично дължими плащания. Задължението продължава да бъде само едно и крайният срок за погасяването му е падежът на последната разсрочена вноски или моментът, в който е обявена предсрочната изискуемост.

Настоящият състав споделя напълно така застъпеното разбиране и счита, е от настъпването на крайния срок на процесния договор – 30.04.2018г., е започнала да тече и установената в чл.110 от ЗЗД и чл.111 от ЗЗД погасителна давност – 5 годишна за главницата и 3 – годишна за вземанията за лихви и обезщетения за забава.

С подаването на заявлението по чл.417 от ГПК давността се прекъсва, съгласно чл.116 от ЗЗД. В случая това е станало на 07.07.2021г., към която дата е очевидно, че 5-годишният давностен срок за главницата не е бил изтекъл. Т.е. вземането на ищеца за непогасена главница в размер на дължимия остатък – 27 869.31 лева, съществува и не е погасено по давност.

Потребно е да се отбележи, че установеното по делото обстоятелство, че в хода на образуваното производство по принудително изпълнение, развило се по време на настоящото производство, са били заплащани суми, довели до частично погасяване на главницата, не следва да бъде вземано предвид от настоящия съд, с оглед даденото в т.9 от Тълкувателно решение №4 от 18.06.2014г. на ВКС по тълк.д.№4/2013г., ОСГТК, разрешение, според което в производството по чл.422, респ. чл.415 ал.1 от ГПК, съществуването на вземането по издадена заповед за изпълнение се установява към момента

на приключване на съдебното дирене в исковия процес, като в това производство нормата на чл.235 ал.3 от ГПК намира приложение по отношение на фактите, настъпили след подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение, *с изключение на факта* на удовлетворяване на вземането чрез осъществено принудително събиране на сумите по издадения изпълнителен лист въз основа на разпореждането за незабавно изпълнение в образувания изпълнителен процес. Това разрешение е продиктувано от изричното разпореждане в нормата на чл.422 ал.3 от ГПК за издаване на обратен изпълнителен лист при отхвърляне на иска, поради което съдът не следва да съобразява факта на удовлетворяване на вземането чрез осъществено принудително събиране на сумите по издадения изпълнителен лист въз основа на разпореждането за незабавно изпълнение в образувания изпълнителен процес.

При горните доводи, искът за установяване съществуването на вземането за главница в размер на 27 869.31 лева е основателен и следва да бъде уважен. Съществува и вземането за законна лихва върху тази сума, считано от датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение в съда – 07.07.2021г., до изплащане на вземането.

Не така стои въпросът с вземанията за договорна възнаградителна лихва в размер на 11 525.95 лева и за обезщетение за забава – наказателна надбавка по договора в размер на 15 206.07 лева. Тези суми са били начислени до 06.04.2018г. Вземанията за тях се погасяват с 3-годишен давностен срок. Станали са изискуеми с настъпването на крайния срок на договора – 30.04.2018г. Давността тече от изискуемостта (чл.114 ал.1 от ЗЗД) и към 30.04.2021г. тези вземания са се погасили по давност. Заявлението по чл.417 от ГПК е подадено след изтичане на този срок – на 07.07.2021г., поради което възражението на Н. в тази му част се явява основателно. Този извод не се променя и при съобразяване на обстоятелството, че съгласно чл.3 т.2 от Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020г., и за преодоляване на последиците, давностният срок е спрял да тече за срока от обявяване на извънредното положение – 13.03.2020г. до отмяната му - 13.05.2020г.

Частично се е погасило по давност и вземането на „***“ АД за обезщетение за забава в размер на законната лихва върху главницата, претендирано в размер на 8 601.27 лева за периода от 07.04.2018г. до 06.07.2021г., включително. Това е така, тъй като това вземане за период 3 години преди подаване на заявлението се е погасило, т.е. за периода от 07.04.2018г. до и включително 06.07.2018г. Обезщетението за забава върху главницата в размер на законната лихва върху нея по чл.86 ал.1 от ЗЗД се дължи за периода от 07.07.2018г. до 06.07.2021г., включително.

Следва да се съобрази, че съгласно чл.6 от Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020г., и за преодоляване на последиците, до два месеца след отмяната на извънредното положение при забава за плащане на задължения на частноправни субекти, длъжници по договори за кредит и други форми на финансиране, предоставени от финансови институции по чл.3 от ЗКИ, с изключение на дъщерните дружества на банките, включително когато вземанията са придобити от банки, финансови институции или трети лица, не се начисляват лихви за забава и неустойки, задължението не може да бъде обявено за предсрочно изискуемо и договорът не може да бъде развален поради неизпълнение, при което следва извод, че за периода от 13.03.2020г. до 13.07.2020г., върху дължимата главница не следва да се начислява законна лихва. Така, законна лихва върху главницата от 27 869.31 лева се дължи за времето от 07.07.2018г. до 13.05.2020г. и от 13.07.2020г. до 06.07.2021г. При ползване на съответния програмен продукт за изчисляване на законна лихва за посочените периоди, се установява, че обезщетението за забава в размер на законната лихва върху главницата възлиза на 8 020.16 лева. За тази сума искът следва да бъде уважен и отхвърлен за разликата над нея до претендираните 8 601.27 лева, както и за периода от 07.04.2018г. до 06.07.2018г.,

включително.

Следва да се отбележи, че не може да се сподели тезата на ответницата, че доколкото е имало основание предсрочна изискуемост на вземането да настъпи още на 30.06.2009г., то от тази дата са започнали да текат давностните срокове, тъй като няма съмнение в практиката, че преобразуващото право на кредитора да обяви кредита за предсрочно изискуем не настъпва автоматично, а когато бъде упражнено и то при определени условия и ред, което в случая не е било сторено.

3. По разноските:

Приетото разрешение по т.12 на ТР №4/2013г. на ОСГТК на ВКС, налага съдът да се произнесе и по разноските, включително присъдените със заповедта за изпълнение, като законна последица от уважаването на установителния иск. Съответно на частичното установяване на заявеното от кредитора вземане, съдът следва да замести произнасянето по определяне на разноски в заповедта с определяне на разходи за заповедното и исковото производство.

Дружеството е сторило разноски в заповедното производство за държавна такса, която е в размер на 1 263.74 лева и за юрисконсултско възнаграждение, което е в размер на 50.00 лева. На основание чл.78 ал.1 от ГПК ответникът следва да заплати на ищеца разноските за заповедното производство, а именно – 50.00 лева за възнаграждение на юрисконсулт и 717.79 лева за държавна такса.

Ищецът е сторил разноски по настоящото дело, както следва: за държавна такса в размер на 1 264.05 лева; 5.00 лева – държавна такса за съдебно удостоверение. За вещо лице ищецът е направил разноски в размер на 400.00 лева. Претендира юрисконсултско възнаграждение в размер на 450.00 лева. С оглед частичното уважаване на иска, разноските не могат да бъдат присъдени в пълен размер, а следва да се редуцират, като ответницата ще дължи заплащане на разноски за държавна такса в размер на 717.79 лева; за вещо лице – в размер на 227.14 лева, както и част от заплатената държавна такса за издаване на съдебно удостоверение, а именно – 2.84 лева. На основание чл.78 ал.8 от ГПК, във вр. с чл.37 от Закона за правната помощ и предвид фактическата и правна сложност на делото пред първата инстанция, както и доколкото чл.25 ал.1 от Наредбата за заплащането на правната помощ предвижда, че: „За защита по дела с определен материален интерес възнаграждението е от 100 до 360 лева“, с което се предоставя възможност на съда да прецени размера на възнаграждението, без да е обвързан от претендирания от страната такъв, настоящият състав намира, че на ищцовото дружество се следва заплащане на разноски в размер на 100.00 лева. Така, общият размер на дължимите разноски за исковото производство възлиза на 1 047.77 лева.

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по отношение на В. Г. Н., с ЕГН *****, с адрес гр.К., кв. *** №***. по предявените от „****“ АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление гр.С., ул. ***, искове по реда на чл.422 ал.1 от ГПК, че В. Г. Н., с ЕГН *****, дължи на „****“ АД, ЕИК ***, следните суми, за които е била издадена заповед за изпълнение на парично задължение по ч.гр.д.№1343/2021г. по описа на РС-Кюстендил, произтичащи от договор за кредит Експресо с №***, сключен на 07.04.2008г. между „****“ АД, с ЕИК ***, сега „****“ АД, и В. Г. Х., в качеството ѝ на съдлъжник с кредитополучател по договора Р.Е.Х., с ЕГН *****, а именно: **27 869.31 лева** - главница, ведно със законна лихва от датата на подаване на заявлението - 07.07.2021г., до окончателното изплащане на вземането, както и **8 020.16 лева** - обезщетение за забава в размер на

законната лихва върху главницата за периода от 07.07.2018г. до 06.07.2021г., включително, като иска за признаване за установено съществуването на вземане за обезщетение за забава в размер на законната лихва върху главницата над сумата от 8 020.16 лева до претендираната 8 601.27 лева и за периода от 07.04.2018г. до 06.07.2018г., включително, както и исковете за признаване за установено съществуването на вземания за сумата от 11 525.95 лева - договорна възнаградителна лихва за периода от 30.06.2009г. до 06.04.2018г. и за сумата от 15 206.07 лева – обезщетение за забава (лихвена надбавка за забава) за периода от 30.06.2009г. до 06.04.2018г., **ОТХВЪРЛЯ** като неоснователни.

ОСЪЖДА В. Г. Н., с ЕГН *****, с адрес гр.К., кв. *** №***. да заплати на „***“ АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление гр.С., ул. ***, следните суми: **767.79 лева** (седемстотин шестдесет и седем лева и седемдесет и девет стотинки), представляваща дължими разноси за производството по ч.гр.д.№1343/2021г. по описа на РС-Кюстендил, в това число: 717.79 лева за държавна такса и 50.00 лева за възнаграждение за юрисконсулт, както и **1 047.77 лева** (хиляда четиридесет и седем лева и седемдесет и седем стотинки), представляваща дължими разноси за исковото производство.

Решението може да се обжалва с въззивна жалба пред Апелативен съд-София в 2-седмичен срок от датата на връчването на препис.

Съдия при Окръжен съд – Кюстендил: _____